

Finnanest kesällä 1979

Puheenjohtaja aloittaa palstansa korjaten sekaannusta aiheuttaneen informaation. Edellisessä numerossa kerrottiin Tampereella hotelli Rosendahlissa järjestettävästä kipukurssista. Tämä kaikki oli oikein, mutta järjestäjäksi mainittu Suomen Anestesiologiyhdistys oli väärinkäsitykseen perustuvaa tietoa, sillä järjestäjä oli Kuopion korkeakoulu. ”Väärä tieto aiheutti valitettavaa sekaannusta, suurta hämmennystä ja tunteiden kuumenemistä Tampereella”, puheenjohtajaa lainataksemme. Anteesi-pyyntöön lisäksi aika paransi haavat.

1 979 toimi maassamme vielä Lääkintöhallitus, joka samana keväänä pohti, olisiko akupunktuurista hyötyä kansanterveystyössä. Tätä miettimään asetettiin komitea ja mukaan pyydettiin Anestesiologiyhdistyksen nimeämä jäsen. Johtokunta valitsi tehtävään varapuheenjohtajansa, Lauri Haapaniemen.

Anestesiaerikoislääkärin tarpeen arviointi ollut aina vaikeaa

Lääkäriliiton spesialiteettineuvottelukunnan työvaliokunta oli pyytänyt lausuntoa erikoislääkärin tarvelaskelmasta. Huoli, että koulutetaan liikaa anestesiaerikoislääkäreitä, vaikka eläkkeelle siirtyvät huomioitiin, oli ilmeinen. Niinpä päädyttiin ehdottamaan, että: ”Suomen Lääkäriliitto tekisi kaikkensa koulutusvirkojen vähentämiseksi ja apulaislääkäreiden virkojen muuttamiseksi koulutuspaikoissa osastonlääkärin tai erikoislääkärin viroiksi.” (Huom. anestesiaerikoislääkärikunta oli ikäjakaumaltaan niin nuorta, että ensimmäiset eläkkeelle siirtymiset tapahtuivat vasta 1970-luvulla.)

Tästä virisi vilkas keskustelu, sillä jo 30 vuotta sitten oli nähtävissä, että sairaalassa yhä uusissa kohteissa tarvittiin anestesiologin apua. Yksissä tuumin todettiin, että uusien virkojen saaminen oli vaikeaa.

Matti Lahdensuu, Jorvin sairaalan anestesiaerikoislääkäri, kirjoittaa artikkelissaan ”Anestesiaerikoislääkärin tarpeen arviointi ollut aina vaikeaa

erikoislääkärin tarpeen arviointi v. 2000” tammikuussa 1976 perustetun työryhmän arvioineen anestesiaerikoislääkärin tarpeeksi v. 1981 260 ja v. 2000 340 erikoislääkärinä.

Vuonna 1976 oli maassamme 92 koulutusvirkaa, minkä määrän työryhmä arveli johtavan erikoislääkäreiden ylituotantoon. Työryhmä esittikin suosituksen koulutusvirkojen vähentämiseksi. Lääkäriliiton koulutusosasto arvioi anestesiaerikoislääkäreiden tarpeen pienemmäksi, heidän arvionsa mukaan vuonna 2000 tarvittaisiin vain 270 erikoislääkärinä.

Lahdensuu puuttuu siihen: ”Arvio operatiivisten alojen erikoislääkärin tarpeesta näyttää olevan pahasti epäsuhdassa anestesiologi-tarvearvion kanssa. Anestesiologeja arvioidaan tarvittavan yksi 100 sairaansijaa kohden, kun taas kirurgeja 8,9 100 sairaansijaa kohden. Muissa yhteyksissä oikeaksi anestesiologi-kirurgisuhteeksi esitetään noin 1:3.”

Seuraavaksi Lahdensuu toteaa, ettei anestesiaalan suosio nuorten keskuudessa ole kovin korkealla, v. 1978 nuorista lääkäreistä 4,11 % ilmoitti haluavansa anestesiologiksi, kun kirurgian valitsisi 16,81 %.

1979 maassamme oli 188 anestesiologin virkaa ja erikoislääkärin oikeudet oli 202:lla lääkäriellä. Yhtä virkaa kohti laskettiin tarvittavan 1,3–1,4 lääkäriä. ”Koska aika paljon erikoislääkärin virkoja on vieläkin vailla haltijaa, näyttää ilmeiseltä, että koulutuksen tulee olla jonkin verran tarjottavaa virkamäärää suurempi.”

”Kun tiedetään virkakiintiöiden niukkuus ja valtakunnallisten suunnitelmien ailahtelevaisuus tässä suhteessa, on selvää, että edellä kuvatut seikat muodostavat vaikean ongelmanyöhyden, jonka selvittämiseen on lähikuukausina syytä tarmokkaasti paneutua”, lopettaa Lahdensuu artikkelinsa.

Ennustukset anestesia- ja anestesialääkärin määräästä menivät näin jälkikäteen arvioiden perusteellisesti metsään. Vuonna 2002 Suomessa oli 527 työssä olevaa anesthesiologian erikoislääkärinä ja vuonna 2006 heitä oli jo 600 eli lähes kaksinkertainen määrä kuin 1970-luvun lopulla oli arvioitu tarvittavan. 1990-luvun alkupuolen lyhyttä ylitarjontavaihetta lukuunottamatta maassamme on vallinnut eriasteinen anestesia- ja anestesialääkäreiden työvoimavaus. (toim. huom.)

Yyterin jälkimainingeissa

Sihteeri Olli Takkunen toteaa puolestaan palstansa aluksi, että ”pitkä kevät on nyt vihdoinkin hartaan odotuksen jälkeen taittunut kesäksi”. Jatkossa hän sitten kiittelee Antero Salmenperän ja kumppaneiden järjestämää hienoa kevätkokousta Porin Yyterissä ja esittää, onnittelevia unohtamatta, nimilistan Yyterissä jaettuista matka-apurahoista. Neljälle oli jaettu 1500 mk ja kuudelle 1000 mk. Matkoista neljä johti kesän Odensen kongressiin, kaksi Atlantin yli, yksi Englantiin ja yksi Sveitsiin. Palstan loppupuoli on omistettu koulutuskalenterille viitaten syksyn ”varsin tiukkaan kokousohjelmalle”, joka kalenterin mukaan oli seuraava: ”Anestesia-aineet ja niiden haitat”, ”Krooninen kipu ja sen hoito”, ”Nestehoito”, ”SAY:n vuosikokous”, ”Keuhko-

valtimokatetroinnin kliininen käyttö” ja ”Neste-, elektrolyytti- ja happo-emästasyapainojen häiriöt”. Lopuksi sihteeri ilmoittaa suunnitellun ryhmämatkan Odenseen ”menneen myttyyn” yksilöllisten matkasuunnitelmien takia ja toivottaa kaikille ”Hyvää kesälomaa”.

Kiertokirjeestä kohti oikeaa lehteä

Lehden tämän numeron opetusanti lienee sen ”pikkusen yli kymmenvuotisen historian” mahtavin. Se esittelee maamme kardioanestesian kehdon eli Turun produsoiman, kuusi katsausta ja 47 sivua käsittävän näkemyksen kardioanestesiasta ja sen vaatimista tietotaidoista. Tyydymme niiden luettelomaiseen esittelyyn:

1. Matti Vapaavuori: Johdanto: ”Avosydänanestesia Turussa”. (Referoitakoon tässä kuitenkin poikkeuksellisesti, että ”28.4.1960 suoritettiin maassamme ensimmäinen onnistunut leikkaus ihmiselle sydänkeuhkokojeella” Suomen Turussa. Potilas oli 6-vuotias tyttö, joka esitelmän pitämiseen, jolloin Turussa oli tehty 1100 avosydänleikkauksia, oli 25-vuotias ja hyvinvoiva.),
2. Jukka Irjala: ”Perfuusiotekniikka”,
3. Olli Meretoja: ”Avosydänpotilaan pumppausvajavuuden hoito”,
4. Jouko Jalonen: ”Avosydänleikkauksen jälkeisestä aineenvaihdunnasta ja nestetasapainon muutoksista”,
5. Matti Salo: ”Postperikardiotomia- ja postperfuusiosyndrooma” ja
6. Jorma Klossner: ”Akuutti sydäntamponaatio”.

Kaiken kaikkiaan hieno kokonaisuus ja selvä merkki siitä, että lehtemme ei enää ollut pelkkä yhdistysasioita välittävä kiertokirje. □

Johanna Tuukkanen